

ПРОЕКТ «РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ» / «ОСВІТА МАЙБУТНЬОГО»

М. Ю. Міаніс

PhD з психології та філософії, професор, академік,
Харківська Регіональна Громадська Організація Центр «Розвиток Людини»,
Авторський Науково-навчальний Центр «Система акад. Міаніс М. Ю.», засновник, науковий керівник

Можна сказати ми знаходимося в унікальній і в той же час сумній ситуації. З одного боку, в духовно-моральній сфері існує величезна кількість проблем: злочинність, корупція, депресія, самогубство, наркоманія, алкоголізм, конфлікти, зради та ін. [8]. Це все одні з ключових проблем сучасного суспільства, всі вони мають одну і ту ж основу — руйнування духовно-моральних цінностей і принципів. Саме відсутність чітких сильних позитивних переконань і цінностей й веде до того, що люди припускаються різних негативних проявів, тобто тут коріння зла один — бездуховність.

З іншого боку, якщо розглянути існуючу систему освіти, яка повинна не тільки давати соціальні знання, але й виховувати людину, саме виховній частині, яка формує ключові переконання і цінності, практично не приділяється ніякої уваги. У більшості випадків — це нуль годин навчального часу. Тобто є ключові проблеми і практично повна відсутність зусиль для їх вирішення.

Тому **мета даної роботи** — означити основний напрямок, основні ідеї й принципи як дану проблему можна буде вирішити.

Звичайно, в цій сфері ведуться різні дослідження. Широко відомі такі підходи як:

- **Особистісно орієнтований підхід** — Р. Штайнер, М. Монтессорі, І. С. Якиманська.
- **Діяльністний (особистісно-діяльністний) підхід** — С. Я. Рубінштейн, А. Н. Леонтьєв, Н. К. Платонов, В. В. Давидов.
- **Ціннісний підхід у вихованні** — орієнтований на цінності (прагнення до істини, соціальну справедливість, чесність і гідність, здоров'я своє і оточуючих, доброзичливість і гуманність, готовність прийти на допомогу, повагу до таланту і інакомислення та ін.).
- **Гуманістичний підхід** — мислителі Стародавньої Греції, гуманісти епохи Відродження, Ш. А. Амонашвілі.
- **Людиноцентрований підхід у вихованні**, що з'явився на початку ХХІ ст., розглядає людину головною дійовою особою: все про Людину і все для Людини [2].

Частина з них активно розвивається, але, за великим рахунком: 1. Усі вони вирішують задачі виховання тільки частково, вони не охоплюють весь спектр питань в даній сфері. 2. Вони не є загальноприйнятим науковим стандартом, тобто до формування єдиної теорії в цій сфері наука ще не підійшла. 3. Результати Формуванні Особистості в історії (підготовка воїнів, аристократів, лицарів) — людей чесних, відданих, етичних, готових до самопожертви, набагато перевершують результати сучасної середньостатистичної освіти (порочність, смуток, депресії, тощо).

Тому за основу представлених пропозицій беруться в більшій мірі не сучасні течії та підходи, які, зрозуміло, заслуговують на повагу і визнання, а саме ті підходи, які століттями існували в історії і давали не просто позитивні, а видатні результати. Ці результати виявлені і у величі держав та імперій, і в розвитку науки, філософії, мистецтва, архітектури, і в видатних подвигах і битвах, які увійшли в історію. І, перш за все, це система підготовки воїнів, аристократів, лицарів — людей здатних до самопожертви, до безмежної відданості і до служіння своїй батьківщині з повною самовіддачею. При цьому, вони володіють благородством, найвищої етикою і культурою поведінки, формуванням гідних взаємовідносин і високих традицій [5].

Сучасна наука досить заматеріалізована, тому високоякісні роботи в цій сфері, безсумнівно, є, але ми в більшій мірі спираємося не на роботи сучасних вчених, а на роботу з першоджерелами — це статути Орденів, історичні нариси, основні світові вчення (християнство, буддизм, зороастризм, антична релігія, індусізм, тощо), інші системи виховання минулого (від античності до останніх імперій), і так далі.

З сучасників — основну цінність, з точки зору Автора, мають роботи тих особистостей, які одержали глибоку духовну підготовку, на жаль, таких людей одиниці, тому що наука в принципі матеріалістична. Одним з таких яскравих прикладів є Далай Лама з його програмою «SEE Learning» (методики соціального, емоційного та етичного навчання). Програма підготовлена на науковій основі, із за участю широкого кола фахівців з американського Emory University і інших. Мета цих методик — виховувати співчуття і інші людські цінності, етичну компетенцію в цілому. Ці методики вже апробуються в 100 навчальних закладах в країнах Європи і США, в різних вікових групах (<https://seelearning.emory.edu/>).

1. Підхід

В історії, в усі часи, в основі всіх видатних досягнень стояла *підготовка кадрів*: чесних, відданих, високоекспективних, високо мотивованих. Саме такі люди розвивали науку, будували прекрасні міста і перемагали в битвах [3, с. 167].

Люди ж аморальні, невиховані — завжди були головним злом для суспільства. Саме вони марнували життя, зраджували, крали, влаштовували чвари, міжусобні війни і віддавалися іншим порокам.

Країни та організації, в яких задача Формування Особистості була успішно вирішена, — написали най-яскравіші сторінки історії (Давня Греція, Древній Рим, великі імперії, духовно-лицарські ордени, ін.).

Країни, де цю задачу не ставили, не вирішували і де вона не була вирішена — завжди були мало до чого здатні, у багатьох випадках розсипалися зсередини під гнітом власних проблем або ставали легкою здобиччю для зовнішніх завойовників.

1.1. Формування Особистості в історії. Загальні закономірності

Задача Формування Особистості в історії — успішно вирішувалася вже тисячі разів. Досліджуючи цю тему (Формування Особистості), ми визначили скрізь одні й ті ж ключові закономірності. В кінцевому підсумку — це вирішення трьох основних задач:

1. *Чітке формулювання Духовно-морального Стандарту* — яким повинен бути: громадянин, воїн, аристократ, лицар, т.д. Ці Стандарти представлені — у вигляді Кодексів Честі, статутів орденів, різних настанов, т. д. Найчастіше — на основі релігійних цінностей [3].

2. *Розробка і реалізація програми Формування Особистості*, тобто системи підготовки, що веде до реалізації зазначеного Стандарту. Навчання і виховання відбувалося, як правило, починаючи з 5–7 років і до досягнення зрілості: лицарі — 21 рік, спартанці — 30 років, т. д. Обсяг програм по Формуванню Особистості був, в середньому, — близько 50 % навчального часу, решта — соціальні науки (астрономія, математика, військова справа, ін.).

3. *Облік і найкраща реалізація всіх останніх факторів, що впливають на формування людини як Особистості*: гідні взаємини, гідні традиції, належна творчість, достойний спосіб життя, достойні закони, достойні правителі.

У тому числі це необхідно, щоб людина поважала себе, пишалася своєю країною і любила її, щоб була вдячна за своє життя, за красу і атмосферу, яка панує навколо, щоб вона була максимально мотивована до творення і боротьби [9].

1.2. Оцінка ситуації

Духовно-моральний стан (як і фізичний) і в нашій країні і за кордоном — критичний. При цьому, за багатьма негативними показниками (проблеми, пороки), Україна, на жаль, займає лідеруюче місце в Європі (за станом на 2012 р.). На даний момент багато показників стали ще гірше. Наприклад:

1. Величезне число самогубств, причому причина номер один — втрата сенсу життя (бездуховність).
2. Число наркоманів за останні 15–20 років — збільшилося в десятки разів.
3. Дев'ять з десяти випускників шкіл за своїм фізичним станом не придатні до стрійової служби.

Багато що інше.

Причиною усіх негативних подій, що відбуваються в нашій країні за останній час, багато в чому також являється аморальність влади (брехня, корупція, т. д.). З іншого боку, навіть одна розумна і високоморальна людина, дійсно зацікавлена у створенні загального добра для своєї країни, — може творити дива. Приклади тому: Сінгапур, ОАЕ і багато інших.

Саме тому задачу *Формування людини як Особистості* — ми вважаємо основною в глобальному плані. Тобто, не з точки зору поточних подій, а в глобальному плані — основним стратегічним завданням для якісного переходу суспільства з одного стану, (у якому багато психоемоційних і інших проблем), а до іншого, нового — на порядок більш високого стану, в якому духовно-моральних проблем нема взагалі, або їх вага мінімальна.

2. Ключові положення Проекту

2.1. Мета і суть пропозиції

1. Мета — розробка і реалізація Авторського проекту «Реформування Освіти», в якому основним пріоритетом має бути саме виховання, формування Гідної Людини, Особистості [6].

2. Суть. *Практичне досягнення цієї мети — 50 % учбового часу зреіштою, в ідеалі, має бути присвячене питанням Формування Особистості*, тобто людини: розумної, сильної, щасливої, здатної ставити цілі і їх досягати, володіти собою, швидко приймати рішення, високоекспективної, високо мотивованої, тощо, з позитивними переконаннями і цінностями.

3. Умови, основа для цих змін в системі освіти: основна диспропорція середньої освіти полягає саме в цьому: 90 % отриманих в школі знань потім в житті — не використовуються (це резерв для введення програм по Формуванню Особистості).

Питанням Формування Особистості, в середньому приділяється — нуль годин навчального часу, притому, що в цій сфері величезні проблеми, притому, що ці знання, відповідні якості і навики (бути сильним, позитивним, етичним, тощо) — потрібні завжди, кожному і на все життя.

Усунення цієї диспропорції, з точки зору Автора і нашої організації — основне завдання Освіти Майбутнього.

2.2. Етапи реалізації

2.2.1. Етап 1. Підготовчий

Мета — запустити процес і підготувати один базовий підручник.

Задача 1. *Розробити духовно-моральний Стандарт* (по суті це модель випускника), — систему вимог до людини, необхідної нашому суспільству, із залученням основних експертів в цій сфері (України, при необхідності СНД, т. д.).

Вимоги до Стандарту. Очевидно, що цей Стандарт не повинен ґрунтуватися на релігійній, національній, вузько корпоративній, т. д. основі. Він повинен ґрунтуватися *на науковому підході, на загальнолюдських цінностях* і має бути притаманний для різних соціальних груп і релігій.

З цього питання є конкретні розробки і пропозиції. Вони потребують обговорення і затвердження.

Задача 2. *Розробка системи оцінок* — етапів росту, ступенів відповідності Стандарту, що розробляється. Фактично, ці оцінки повинні: А. Визначати рівень досконалості людини, її моральності і чистоти. В. Мають бути однією з основ для формування навчальних програм.

Задача 3. *Визначення базових елементів навчальної програми*, тобто переліку питань, тем і курсів, які необхідно освоїти слухачеві / учніві для досягнення відповідної міри досконалості. Наприклад: якості (чесність, справедливість, доброзичливість, ін.), управління собою (спокій, гасіння негативних емоцій, ін.), етика, манери, т. д.

Задача 4. *Розробка першого базового підручника*, який, фактично, має бути введенням в духовність і особистісний зріст. Призначений для огляду усіх необхідних для Формування Особистості тем і прийняття за ними відповідних позитивних рішень.

Задача 5. *Початкова підготовка кадрів*. Як правило, відбір найбільш підготовлених, найбільш відповідних за своїми особистими якостями викладачів із вже діючого складу. Підготовка — короткі курси або самостійно (по методичних посібниках).

2.2.2. Етап 2. Початкові Програми

Мета — Розробка базових підручників для 5-11 класів з розрахунку 1-2 навч. год./тиж.

Завдання 1. Підготовка підручників. Суть пропозицій:

5-й клас — «**Прагнення Душі до Успіху**». Мета: 1. Створення максимальної мотивації для ефективної діяльності, для досягнення значимих результатів. 2. Вивчення і формування окремих якостей, без яких успіх і ефективна робота не можливі: Віра, Воля, Відповідальність, Дисципліна, ін.

6-й клас — «**Основні схилення і звільнення від них**». Мета: 1. Формування самоkritичності, зацікавленості в змінах і відкритості до них. 2. Усунення схиблень: страхів, переживань, неприйняття критики, інші.

7-й клас — «**Відношення до себе**». Мета: 1. Формування позитивної, адекватної, стійкої самооцінки, яка дає людині силу, радість і певненість в собі. 2. Усунення конкретних проблем, програм, пригноблюючих самооцінку.

8-й клас — «**Відношення до світу**». Жодна людина не досягла Успіху, проклинаючи цей світ. Досягає той, хто думає і діє з правильним відношенням. Мета: 1. Формування любові і вдячності до Батьківщини, людей в цілому, друзів, близьких, батьків, до усього високого і прекрасного. 2. Усунення відповідних негативних програм.

9-й клас — «**Стандарти Гідних**». Мета. 1. Формування чітких позитивних переконань, цілеспрямованих установок і цінностей, відносно: А. Внутрішнього світу самої людини. В. Його зовнішніх проявів (основне, що дає досягнення Сили, Щастя, Успіху). 2. Повнота зовнішньої цілеспрямованості (максимально ефективна самореалізація, основні типи взаємовідносин, особистісне зростання, патріотизм, громадська користь, спосіб життя, побут, гроші, інше).

10-й клас — «**Формування Особистості**». Мета. Опрацювання основних якостей (чесність, справедливість, повага, інші) і навичок (управління собою, етика, інші) — які роблять людину гідною.

11-й клас — «**Досягнення Щастя**». Мета. 1. Формування позитивних переконань, цінностей і реакцій на навколошній світ, радість, що дають, і щастя. 2. Формування невразливості по відношенню до негативних проявів навколошнього світу.

Завдання 2. Загальна підготовка кадрів.

Мета — формування у викладачів: 1. Необхідної позитивної системи переконань і цінностей. 2. Навичок самоаналізу і зміни себе. 3. Навичок коучингу з метою зміни програм у свідомості слухачів / учнів. Спосіб досягнення — вже реалізований і доступний Авторський курс «Стандартний Коучинг», всього 99 занять по 5 акад. годин.

2.2.3. Інші етапи

Мета. Виконання усіх інших умов, необхідних для повного реформування освіти і досягнення кінцевих показників.

Задача 1. *Підготовка повномасштабного навчального курсу з Особистісного зростання з розрахунку — 50 % навчального часу.* Основні можливі теми: управління собою, формула успіху, управління долею, теорія свідомості, т. д.

У тому числі: повноцінна фізична підготовка (формування тіла), бальні танці (осанка, манери), творчість (театр, вокал, КВН — публічність, вплив, свобода самовираження, ін.), імідж, етика, ін.

Повні програми

1. Теорія свідомості. Мета — розуміння механізмів формування роботи технік і методик змін переконань і реакцій людини.

2. Формування Особистості. Теми: 1. Можливості, закладені в кожній людині. 2. Стандарти і Системи оцінок: рівень розвитку людини, позитивність, ін. 3. Усунення недоліків. 4. Формування достоїнств.

3. Управління Долею:

1. Доля, її закони.

2. Основні чинники, що впливають на долю.

3. Цілі (постановка, робота з ними, основні закони), плани, пріоритети. Цілі: вищі (служіння і розвиток), основні (самореалізація, взаємовідносини — усі типи), такі, що забезпечують (фінансова грамотність, гроші, спосіб життя, відпочинок).

4. Формула Успіху. Виконання першочергових ключових умов, необхідних для досягнення довільної мети: формування позитивних цінностей, позитивної динамічної самооцінки (віра в себе і в успіх), постановка цілей, відповіальність, активність, самовіддача.

5. Управління собою — перехід від підсвідомого (емоційного, такого, що веде до втрати сил, енергії і можливостей, що позбавляє шансів на успіх) до усвідомленого (править розум і воля, зміна себе і обставин, рух до успіху) і надсвідомого управління.

6. Комплексний і цілеспрямований розвиток.

7. Етика (правила поведінки, манери, т. д.) і естетика — розуміння і відчуття краси.

8. Творчість, розкриття талантів. Навчання танцям (осанка, манери, краса рухів), вокал і театральна майстерність (управління голосом, станом, впливом), КВН.

9. Основи релігій. Історія розвитку духовності, і загальні духовно-моральні цінності.

10. Фізична підготовка — в об'ємі і по суті необхідні для формування здорового (вільного від недоліків, хвороб) і функціонального тіла.

11. Інші.

Задача 2. *Підготовка кадрів.* Припускає спеціалізовану повноцінну вищу освіту.

Задача 3. *Створення необхідних матеріально-технічних і інших умов:* необхідних для повноцінного фізичного розвитку — спортзали, басейни, ін.; для позитивної атмосфери (краса), система винагороди викладачів, учителів (для посилення мотивації — щоб приходили кращі), правові механізми, інше.

2.3. Організаційні механізми

Ці питання, як і багато інших — варіантні і потребують обговорення. Найбільш раціональна форма реалізації з точки зору Автора:

1. *Статус.* Повинен визначатися рівнем вирішуваних завдань, тобто має бути максимально високим — на рівні відділення Академії наук при Міністерстві освіти і науки, т. д.

2. *Взаємодії* — із зачлененням усіх провідних експертів в цій сфері з відповідної тематики (найкращий варіант — керівники відповідних авторських наукових шкіл і напрямків, автори відповідних робіт і навчальних курсів).

3. *Необхідні кадри і вкладення:* А. Експерти. В. Представники Авторського Науково-навчального Центру — приблизно 1/3 від необхідного складу. С. Інші фахівці: дослідники, редактори, методисти, менеджери, ІТ-фахівці, ін. Д. Аренда і необхідне устаткування, фінансування конференцій, т. д.

4. *Створення наукової Асоціації* (чи відділення) в цій сфері — для проведення досліджень і підготовки відповідних навчальних програм.

5. *Реєстрація цільового наукового журналу, що рецензується.* Регулярні публікації.

2.4. Фінансові механізми

Фінансувати цей проект можуть або держава або зацікавлені особи — спонсори.

Так як цей проект не спирається на які-небудь національні або інші окремо взяті інтереси, а вирішує завдання, необхідні для суспільства в цілому, принаймні, для більшості країн СНД, Європи і Америки, то у своїй реалізації він має дуже великі перспективи.

1. Для держави реалізація цього Проекту може бути фактично безкоштовною, за умови вирахування усіх витрат з авторського гонорару від реалізації книг, програм і ліцензій.

2. При просуванні і реалізації книг, програм і ліцензій за кордоном за допомогою державних структур — відповідно частина винагороди передається державі.

2.5. Переваги цієї пропозиції

Попри те, що в цьому напрямі ведеться активна діяльність багатьма авторами і науковими школами, ця пропозиція по багатьох позиціях знаходиться поза конкуренцією:

1. У сучасній, в основі матеріалістичній науці, ця сфера (духовність, особистісне зростання, т. д.) не має, на превеликий жаль, навіть поставлені специальностей і дисциплін. Тому для більшості дослідників — ця тема не є основною. Для Автора і авторського Центру — цей основний напрямок діяльності, починаючи з 1993 року (усі роботи проводилися зарахунок засобів Автора і внесків слухачів).

2. Для більшості вчених і викладачів в цій сфері на цьому етапі — це початковий період їх досліджень (реалізація — лекційна діяльність).

Автором і Центром, усі необхідні етапи становлення пройдені вже досить давно:

- Розробка усіх необхідних теорій.
- Їх систематизація, структуризація і формування Цілого.
- Розробка відповідних довготривалих навчальних програм.
- Розробка усіх необхідних методик і механізмів.
- Практична реалізація програм і отримання необхідних результатів.
- Підготовка кадрів.
- Розробка стратегії подальшої діяльності.

3. Теоретична і практична база — розробка:

A. Усіх необхідних теорій (теорія Свідомості, теорія Формування Особистості, Стандарти Достойних, теорії Традицій і Творчості, що Формують Особистість) з проведенням відповідних досліджень у безлічі наукових сфер (штучний інтелект, психологія, історія, системи виховання, громадські науки, релігія, оккультні науки, багато інших) [1, 7].

B. Розробка довготривалих навчальних програм (на основі кращих з існуючих досягнень — 1/3 інформація і Авторських досліджень — 2/3 інформація): більше 20 тис. навчальних годин, з них по курсах «Формування Особистості» близько 2700 навчальних годин (записані у відео режимі — основа для проекту «Реформування Освіти») [4].

C. Автором захищені 3 дисертації (філософія, психологія), видано 15 монографій, більше 70 готовяться до видання.

4. Практично діючі процеси: зайняття, тренінги особистісного зростання — довготривалі програми та індивідуальні консультації, відповідні традиції, громадська діяльність.

5. Наукове і громадське визнання, включаючи: «Заслужений діяч науки», Благословення-вдячність Папи Бенедикта XVI, двічі номінувався в 2008 і 2014 роках на Нобелівську премію Миру з рекомендаціями президентів ряду академій Європи, України, Росії. На жаль, останні 5 років активна робота по підтримці і розвитку наукових зв'язків і просуванню цього проекту, як і інша зовнішня діяльність, не велася.

Висновки

1. Проблеми в духовно-моральній сфері — очевидні, їх необхідно усувати.

2. Методи рішення цих проблем вже були безліч разів реалізовані в історії. Тому цей досвід необхідно вивчати і реалізовувати.

3. Релігійна основа виховання — не може бути сприйнята у сучасному світі. Такою основою може бути тільки універсальна наукова основа.

4. Для вирішення поставлених завдань — структура освіти має бути якісно змінена: 50 % навчального часу має бути присвячено Формуванню Особистості.

5. Проект «Реформування освіти» — визначає усі ключові кроки для досягнення поставлених цілей, від розробки Стандарту і відповідних навчальних програм до створення матеріально-технічних та інших умов.

6. Головне, що необхідно для практичної реалізації цього проекту і досягнення необхідних результатів: А. Розуміння цінності цих питань науковим співтовариством і суспільством в цілому. В. Об'єднання зусиль експертного співтовариства і усіх зацікавлених сил на основі цієї пропозиції і/або інших подібних розробок.

Автор, як і весь авторський колектив, усі співробітники авторського центру, щиро сподіваються, що всі ці пропозиції будуть зрозумілі кожному, хто не байдужий до долі нашої країни і духовно-морального стану нашого суспільства, будуть затребувані і реалізовані.

Література

1. Авторський магазин знань: загальна база знань (у розробці). URL: <http://www.mianiebooks.com>.
2. Беликов В. А. Образование. Деятельность. Личность. Москва : Изд. «Академия Природоведения», 2010.
3. К. А. Філімонова. Педагогіка в античності і в середній столітті: ідеал людини // Вісник Сибірського інституту бізнесу та інформаційних технологій, 2016. № 4 (20). С. 166–171
4. Курси «Формування Особистості». URL: <https://www.acadfl.com>.
5. Миание М. Ю., МАНИФЕСТ. Достойный Человек. Достойная Организация. Достойное Общество. Харьков : ООО НИЦ «Созидание», 2013. 24 с.
6. Проект «Реформування Освіти». URL: https://ridero.ru/books/proekt_obrazovanie_budushego.
7. Dyukarev Mikhaile. General Information Model of Consciousnesses of a Person. Book of abstracts. The conference «Toward a science of Consciousness», 9–13 june 2015, Helsinki, Finland.
8. Krzysztof Gąsior. (2014). Diversifying childhood experiences of Adult Children of Alcoholics. Alcoholism and Drug Addiction. 27 (4) : 289–304.
9. Mianiye M. (Dyukarev) (2015). Project Representation «Education Reforming». (Personality formation programs introduction into Educational system). Procedia — Social and Behavioral. 6th ICEEPSY The International Conference on Education and Educational Psychology. 13–17 October 2015. Istanbul, Turkey.